

MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I JAVNI SEKTOR – MESTO I ULOGA

Dejan Vukosavljević¹, Joao Kaputo², Aleksandra Tešić³, Danijela Vukosavljević⁴

doi: 10.5937/Oditor2103037V

Pregledni rad

UDK: 330.101.541

330.526.34

Apstrakt

U većini savremenih država preovlađuju socijaldemokratski pristup i liberalni pristup o mestu javnog sektora u upravljanju državom i društveno-ekonomskom razvoju, čime je uloga javnog sektora u privrednim aktivnostima proizvodnog tipa značajno umanjena, tako da danas javni sektor najvećim delom obuhvata društvene delatnosti, odnosno društvenu nadgradnju proizvodnih aktivnosti. Bez obzira na ideološki pristup, javni sektor nepobitno predstavlja najznačajniji činilac države, od čije efikasnosti i učinkovitosti zavisi stepen izgrađenosti ekonomsko-pravnog ambijenta kao osnovnog preduslova razvoja društva, kao i razvijenosti sistema društvenih delatnosti.

Ključne reči: makroekonomsko okruženje, javni sektor, društvene delatnosti, efikasnost.

JEL: E69

Uvod

U kontekstu ekonomske uloge, javni sektor se može definisati kao “institucionalni sistem ekonomskog angažovanja države, dok je njegov određujući podsektor državni budžet” (Vigvari i dr., 2003). Drugim rečima, javni sektor čini sistem institucionalnih jedinica koje direktno ili indirektno nalaze pod kontrolom države. Pri tom se institucionalna jedinica definiše kao ekonomski subjekat koji poseduje

---

¹ Vanredni profesor dr Dejan Vukosavljević, Fakultet za menadžment, Njegoševa 1a, 21205 Sremski Karlovci, Srbija, E-mail: vukosavljevic.dejan@gmail.com

² Joao Kaputo, Estudante, Força Aérea Angolana, Rua 17 de Setembro, Luanada, Angola, E-mail: joao.kaputo@gmail.com

³ Redovni profesor dr Aleksandra Tešić, Poslovni i pravni fakultet, Univerzitet MB, Kneza Mihaila 33, Beograd, Republika Srbija, aleksandra.tesic@gmail.com

⁴ Docent dr Danijela Vukosavljević, Fakultet za menadžment, Njegoševa 1a, 21205 Sremski Karlovci, Srbija, Telefon: +381 62 20 96 250, E-mail: dr.danijela.vukosavljevic@gmail.com

sopstvenu imovinu, preuzima obaveze i učestvuju u ekonomskim aktivnostima i transakcijama sa drugim ekonomskim subjektima.

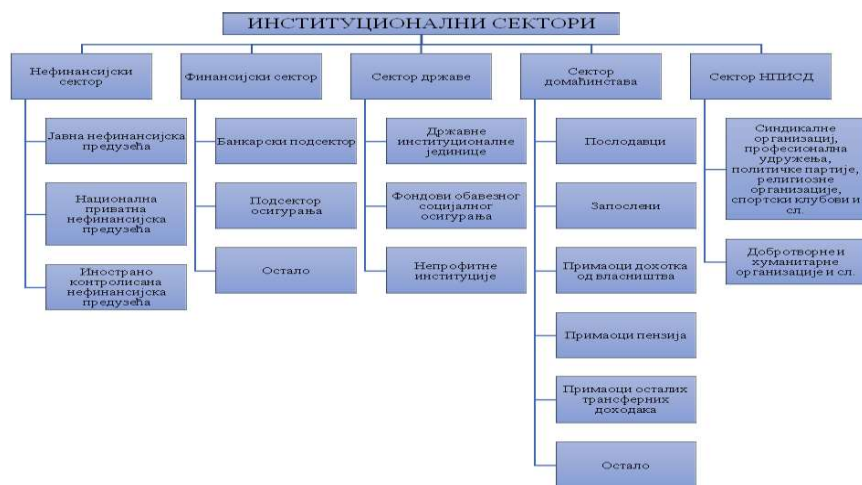
Veličina i efikasnost javnog sektora, kao dva najznačajnija parametara uloge javnog sektora u društveno-ekonomskom sistemu jedne zemlje, predstavljaju predmet brojnih stručnih, naučnih i političkih studija i debata. Istorijski posmatrano, javni sektor nastaje u fazi razvoja društvene zajednice u kojoj dolazi do razdvajanja političke moći vladajućeg političkog establišmenta na dve nezavisne celine - zakonodavnu vlast i upravnu vlast, što je proces koji se u najrazvijenijim kapitalističkim državama odigrao u 19. veku. Razvoj javnog sektora u prethodnom stoleću je u velikoj meri zavisio od društveno-ekonomskog uređenja, odnosno od sistema i načina upravljanja državom.

Makroekonomski sektori

U širem makroekonomskom kontekstu, institucionalne jedinice po funkcionalnom principu (prema aktivnosti i funkciji koju obavljaju) grupišu se u pet nacionalnih sektora na sledeći način (Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica, 2018).

U okviru postojećih nacionalnih sektora, mogu se definisati i institucionalni podsektori. Svaki od sektora i podsektora čine grupe institucionalnih jedinica koje imaju sličnu vrstu ekonomskog ponašanja, tako da se grupisanje u sektore vrši na osnovu vrste proizvodnje i osnovne delatnosti i funkcije institucionalne jedinice, dok podela na podsektore omogućava precizniji opis ekonomskog ponašanja institucionalnih jedinica unutar datog sektora.

Slika 1. Institucionalni sektori nacionalne ekonomije

Izvor: Zavod za statistiku Crne Gore. Obračun bruto domaćeg proizvoda po institucionalnim sektorima za period 2010 - 2011 god. prema metodologiji Sistema nacionalnih računa

Osnovno ekonomsko obeležje sektora države jeste netržišni karakter proizvodnje dobara i usluga institucionalnih jedinica, to jest da bi institucionalna jedinica bila klasifikovana u državni sektor mora da ispunjava neki od sledećih kriterijuma (Đokić, 2018).

da je uspostavljena pravnim postupkom sa zakonodavnom, izvršnom i sudskom vlašću nad drugim jedinicama na ekonomskoj teritoriji zemlje koje obezbeđuju netržišna dobra i usluge namenjene zajednici;

da je predstavlja privredno društva čija je proizvodnja pretežno netržišna i pod kontrolom države;

da je neprofitna institucija u statusu nezavisnog pravnog subjekta čija je proizvodnja pretežno netržišna i pod kontrolom države;

da ima status samostalnog fonda koji se pretežno finansira zakonskom obavezom uplate doprinosa, kojim upravlja država u pogledu određivanja i odobravanja doprinosa i davanja.

Institucionalne jedinice javnog sektora

Kada su u pitanju privredna društva (Mićović, Miletić, 2019; Mitrović & Mitrović, 2019), kao što je već rečeno njihovo sektorsko razvrstavanje se zasniva na kriterijumu kontrole, gde se kontrola definiše kao sposobnost utvrđivanja opšte politike poslovnog subjekta. Pojam kontrole se tradicionalno vezuje za vlasništvo, ali u širem jedna institucija može efektivno kontrolisati drugu čak i ako nema većinsko vlasništvo ukoliko ima alternativne mehanizme uticaja. smislu Institucionalna jedinica iz sektora nefinansijskih ili finansijskih društava se smatra javnim privrednim društvom, a samim tim i delom javnog sektora, ukoliko je ispunjen jedan ili više od sledećih uslova (Simić, Teuta, Yang, 2019): 1) ako država ima većinsko vlasništvo akcija sa pravom glasa ili poseduje "zlatnu" akciju, 2) ako država ima kontrolu nad organima upravljanja, imenovanjem i razrešenjem rukovodećeg kadra i ključnim odborima u društvu, 3) ako postoje posebni propisi, 4) ako je država figuriše kao glavni kupac ili kreditor privrednog društva(Afanasyeva et al., 2020).

Na osnovu prethodnih definicija pojma društvenih delatnosti i obuhvata javnog sektora, kao i relevantnih institucionalnih sektora i podsektora, može se konstatovati da sistem društvenih delatnosti u savremenoj tržišnoj ekonomiji najvećim delom korespondira obuhvatu državnog sektora(Azofra et al., 2020), iz kojeg su isključena javna preduzeća koja pod kontrolom jedinica države na centralnom i lokalnom nivou vlasti.

Društvene delatnosti i javni sektor

Da bi društvene delatnosti ispunile svoju osnovnu ulogu zadovoljavanja zajedničkih društvenih potreba, neophodno je da javni sektor funkcioniše efikasno, odnosno da obezbedi zadovoljavajući kvalitet proizvoda i usluga uz najniže moguće društvene troškove. Samim tim što javni sektor neke države funkcioniše efikasnije, to će kvalitet usluga koje se pružaju njenim građanima biti veći a njihova cena (merena fiskalnim izdacima) manja. (Panić i dr., 2018) Efikasnost se u tehničko-proizvodnom smislu definiše kao proizvodnja određenog nivoa autputa uz minimalne moguće troškove, odnosno maksimalno mogućeg autputa za dati nivo proizvodnih troškova, iz čega proizilazi da je za ocenu efikasnosti nekog društvenog entiteta neophodno izračunati njegove troškove, rezultate i kao ključnu stvar odnos troškova i rezultata (Majstorović i dr., 2020). Međutim, u realnosti nije jednostavno utvrditi da li je odnos troškova i rezultata optimalan bez postojanja adekvatnog repera za poređenje. Kada su u pitanju pojedinačni entiteti, kao reper za utvrđivanje efikasnosti se može koristiti prosečni odnos rezultata i troškova za ukupnu delatnost u kojoj dati entitet posluje, a moguće je kao reper uzeti i entitet koji ima najpovoljniji odnos rezultata i troškova unutar date delatnosti. (Ćemalović, 2016; Ilić, 2019) Ovaj pristup nije moguće primeniti na javni sektor kao celinu, imajući u vidu da unutar nacionalne ekonomije ne postoji reper za poređenje rezultata i troškova (efikasnost javnog sektora i privatnog sektora nisu uporedivi s obzirom da se privatni sektor rukovodi profitabilnošću poslovanja na tržištu). Zbog toga se analiza javnog sektora neke države kao celine uobičajeno analizira u poređenju sa efikasnošću javnih sektora uporedivih zemalja. U ovom slučaju, efikasnost bi se prikazivala kao odnos između troškova i rezultata u nekoj zemlji u odnosu na druge zemlje. Ukoliko su rezultati u datoj zemlji bolji, uz iste ili manje troškove, smatra se da je ta zemlja efikasnija (Avakumović, Tešić & Karić, 2021).

Efikasnost javnog sektora

Neefikasni javni sektor pruža svoje usluge po većim društvenim troškovima nego što je to opravdano, koji se mere javnim rashodima. Implikacije neefikasnog javnog sektora na makroekonomske performanse zemlje su višestruko negativne:

Viši javni rashodi se moraju kompenzovati većim javnim prihodima, što podrazumeva veći poreski obuhvat i poresko opterećenje domaćinstava i privatnih preduzeća. Posledično, veće poresko opterećenje se manifestuje kroz smanjenje trenutnog dohotka poreskih obveznika koji čine građani i privreda (Gajić, 2014; Ivanova & Ristić, 2020).

U slučaju da se kompenzacija visokih javnih rashoda odlaže za budućnost, dolazi do nastajanja visokih fiskalnih deficita koji se vremenom akumuliraju i

povećavaju javni dug zemlje, što dugoročno finansijski destabilizuje zemlju a može dovesti i do državnog bankrota (Verstraete, 2020; Xing & Yang, 2020).

Drugi aspekt optimizacije veličine i strukture javnog sektora predstavlja njegovu učinkovitost, odnosno efektivnost. Za razliku od efikasnosti koja meri da javni sektor radi na optimalan način, predmet analize efektivnosti jeste učinkovitost javnog sektora u obavljanju društvenih i komercijalnih delatnosti (Đuzelić, 2016). Prilikom analize učinkovitosti javnog sektora, jedna od stvari koju je poželjno uzeti u obzir jeste razlika između proizvoda i usluga koje proizvode i distribuiraju jedinice javnog sektora i krajnjeg ishoda koji ovi proizvodi imaju na društvo. Primera radi, u obrazovanju proizvod javnog sektora predstavlja usluga obrazovanja koja se može meriti stopom upisa u školu, prosečnim brojem učenika itd. S druge strane, krajnji ishod angažovanja javnog sektora u obrazovanju se manifestuje kroz opšti nivo obrazovanja učenika, koji se može meriti uspehom učenika na standardizovanim međunarodnim testovima. (Gajić, 2014)

Zaključak

Javni sektor predstavlja sredstvo kojim svaka države deluje na najznačajnija područja zajedničkog rada i aktivnosti svih njenih građana. Krajnji cilj postojanja javnog sektora predstavlja zadovoljenje potreba šire društvene zajednice, odnosno zaštita interesa i prava pojedinaca koji čine društvenu zajednicu.

Kao što je već napomenuto, nivo aktivnosti države u društvenim i komercijalnim delatnostima varira u zavisnosti od političkog sistema. U demokratskim društvima, nadležnosti javnog sektora predstavlja problem čisto političke prirode, odnosno predstavlja proizvod političke volje one grupacije kojoj je većina glasača poverila poverenje u izbornom procesu. Međutim, i u državama sa najdužim demokratskim tradicijama su prisutni razni oblici lobiranja zbog čega je moguće da državna potrošnja bude alocirana i tamo gde to nije u interesu javnosti.

Literatura

1. Afanasyeva E., Jerow S., Lee S.J. & Modugno M. 2020. Sowing the seeds of financial imbalances: The role of macroeconomic performance. *Journal of Financial Stability*, 100839,
2. Avakumović J., Tešić R., & Karić D. 2021. Menadžment tranzicionim procesima u funkciji održivog razvoja. *Održivi razvoj* 3(1): 7-16.
3. Azofra V., Rodríguez-Sanz J.A. & Velasco P. 2020. The role of macroeconomic factors in the capital structure of European firms: How influential is bank debt?. *International Review of Economics & Finance* 69: 494-514,

4. Gajić, M. Analiza efikasnosti javnog sektora u (post)tranzicijskim zemljama Evrope, 2014. url: <http://libek.org.rs/uploads/2014-10-22-analiza-efikasnosti-javnog-sektora.pdf>.
5. Đokić I. 2018. Economic effects of integrated marketing communications: The case of food products. *Ekonomika poljoprivrede* 65(3): 985-994.
6. Đuzelić, I. Interna revizija u funkciji unapređenja finansijske discipline u javnom sektoru Federacija Bosne i Hercegovine. Magistarski rad. 2016. <http://univerzitetpim.com/wp-content/uploads/2016/11/Ekonomski-fakultet-%C4%90uzeli%C4%87-Ismet.pdf>.
7. Ilić B. 2019. Cena zemlje kao faktor održivog razvoja. *Održivi razvoj* 1(2): 7-16.
8. Ivanova B. & Ristić S. 2020. Akumulacija i koncentracija kapitala. *Akcionarstvo* 26(1): 26-34.
9. Majstorović A., Tasić S., Jovićević P. 2020. Usmerenja za modeliranje sistema interne budžetske revizije. *Akcionarstvo* 26(1): 49-63.
10. Mićović S. & Miletić J. 2019. Poslovni subjekt kao osnova održivosti razvoja. *Održivi razvoj* 1(1): 41-49
11. Mitrović J. Č., & Mitrović V. J. (2019). Promene, izazovi i spremnost zemalja u tranziciji za nove razvojne trendove. *Vojno delo* 71(2): 224-243.
12. Panić, S., Andrejić, M., Milenković, M., Andrejić, S., & Mirčević, M. 2018. Inovacija menadžmenta u funkciji razvoja. *Vojno delo* 70(2): 394-413.
13. Simić N., Teuta K., Yang J. 2019. Regulatorni instrumenti održivog razvoja. *Održivi razvoj* 1(1): 15-26
14. Čemalović, U. 2016. Usklađivanje pravnog sistema Srbije sa pravnim tekovinama Evropske unije - slučaj životne sredine. *Ekonomika poljoprivrede* 63(3): 891-904.
15. Vigvari, A., Raičević, B., Brnjas, Z. Osnovi državnog budžeta i finansijski poslovi samouprava, Beograd: Evropski pokret u Srbiji. 2003.
16. Verstraete G., Aghezzaf E.H. & Desmet B. 2020. A leading macroeconomic indicators' based framework to automatically generate tactical sales forecasts. *Computers & Industrial Engineering* 139: 106169.
17. RZS. Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica. 2018. url: <http://www.stat.gov.rs/media/3300/2018-05-31-metodoloske-napomene.pdf>.

18. Xing K. & Yang X. 2020. Predicting default rates by capturing critical transitions in the macroeconomic system. *Finance Research Letters* 32: 101107.
19. https://www.monstat.org/userfiles/file/GDP/publikacije/INSTITUCIONALNI%20SEKTORI_2010-2011_Rev2.pdf.
20. RZS. Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica. 2018. url: <http://www.stat.gov.rs/media/3300/2018-05-31-metodoloske-napomene.pdf>.

MACROECONOMIC ENVIRONMENT AND THE PUBLIC SECTOR - PLACE AND ROLE

Dejan Vukosavljević⁵, Joao Kaputo⁶, Aleksandra Tešić⁷, Danijela
Vukosavljević⁸

Abstract

In most modern countries, the social democratic and liberal approaches prevail on the place of the public sector in state management and socio-economic development, which significantly reduces the role of the public sector in production activities, so the public sector today largely encompasses social activities, i.e. socially upgrading production activities. Regardless of the ideological approach, the public sector is undeniably the most important factor of the state, on whose efficiency and effectiveness the degree of economic and legal environment as a basic prerequisite for the development of society and the development of social activities depends.

Key words: macroeconomic environment, public sector, social activities, efficiency.

Introduction

In the context of the economic role, the public sector can be defined as “the institutional system of economic engagement of the state, while its defining subsector is the state budget” (Vigvari et al., 2003). In other words, the public sector is a system of institutional units that are directly or indirectly under state control. The institutional unit is defined as an economic entity that owns its own assets, assumes liabilities and participates in economic activities and transactions with other economic entities.

Size and efficiency of the public sector, as the two most important parameters of the role of the public sector in the socio-economic system of a country, are the subject of numerous professional, scientific and political studies and debates. Historically, the public sector emerged in the development phase of a social community in which the political power of the ruling political

---

⁵Vanredni profesor, Fakultet za menadžment, Njegoševa br. 1a, 21205 Sremski Karlovci, Srbija, E-mail: vukosavljevic.dejan@gmail.com

⁶ Joao Kaputo, Estudante, Força Aérea Angolana, Rua 17 de Setembro, Luanada, Angola, E-mail: joao.kaputo@gmail.com

⁷ Dr Aleksandra Tešić, redovni profesor, Poslovni i pravni fakultet, Univerzitet MB, Kneza Mihaila 33, Beograd, Republika Srbija, aleksandra.tesic@gmail.com

⁸ Danijela Vukosavljević Ph.D., Assistant Professor, Faculty for management, FAM, Njegoševa street no. 1a, 21205 Sremski Karlovci, Serbia, Phone: +381 62 20 96 250, E-mail: dr.danijela.vukosavljevic@gmail.com

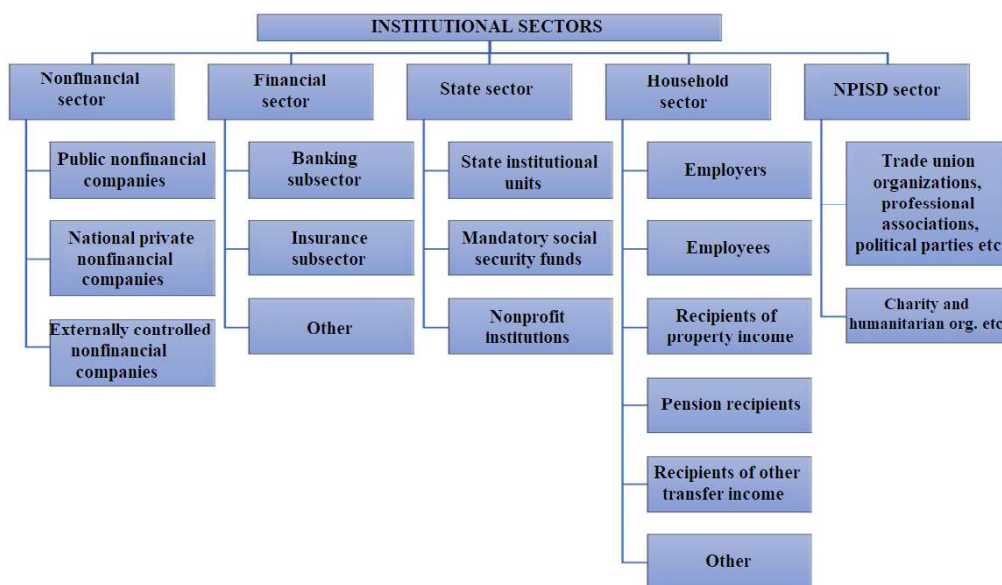
establishment split into two independent entities - the legislature and the administrative branch, a process that took place in the most developed capitalist countries in the 19th century. The development of the public sector in the previous century largely depended on the socio-economic system, i.e. on the system and manner of governing the state.

Macroeconomic sectors

In the broader macroeconomic context, institutional units by functional principle (according to the activity and function they perform) are grouped into five national sectors as follows (Sectoral Classification of Institutional Units, 2018).

Within the existing national sectors, institutional sub-sectors can also be defined. Each of the sectors and subsectors consist of groups of institutional units that have a similar type of economic behavior, so that grouping into sectors is done based on the type of production and basic activity and function of the institutional unit, while division into subsectors allows more precise description of economic behavior of institutional units. Figure 1 shows the institutional sectors and subsectors that make up a country's national economy.

Figure 1. Institutional sectors of the national economy

Source: Statistical Office of Montenegro. Calculation of GDP by institutional sectors for the period from 2010-2011, according to methodology of the System of National Accounts

Basic economic feature of the state sector is the non-market character of the production of goods and services of institutional units, that is, in order for an institutional unit to be classified in the state sector, it must meet some of the following criteria (Đokić, 2018):

- That it is established by legal procedure with legislative, executive and judicial power over other units in the economic territory of the country that provide non-market goods and services intended for the community;
- That it represents a company whose production is predominantly non-market and under state control;
- That the non-profit institution has the status of an independent legal entity whose production is predominantly non-market and under state control;
- to have the status of an independent fund which is mainly financed by contributions who are legally obliged to pay, which is managed by the state in terms of determining and approving contributions and giving.

Institutional units of the public sector

When it comes to companies (Mićović, Miletić, 2019; Mitrović & Mitrović, 2019), their sectoral classification is based on the criterion of control, where control is defined as the ability to determine the general policy of the business entity. The notion of control is traditionally associated with ownership, but more broadly one institution can effectively control another even if it does not have majority ownership if it has alternative mechanisms of influence. In this sense, an institutional unit from the sector of non-financial or financial companies is considered a public company, and thus part of the public sector, if one or more of the following conditions are met (Simić, Teuta, Yang, 2019): 1) if the state has a majority ownership of voting shares or a “golden” share, 2) if the state has control over the governing bodies, appointment and dismissal of management and key boards in the company, 3) if there are special regulations, 4) if the state appears as the main buyer or creditor of the company (Afanasyeva et al., 2020).

Based on previous definitions of the concept of social activities and the scope of the public sector, as well as relevant institutional sectors and subsectors, it can be concluded that the system of social activities in the modern market economy largely corresponds to the scope of the public sector (Azofra et al., 2020), from which public enterprises controlled by state units at the central and local levels of government are excluded.

Social activities and the public sector

In order for social activities to fulfill their basic role of meeting common social needs, it is necessary for the public sector to function efficiently, i.e. to ensure satisfactory quality of products and services at the lowest possible social costs. As the public sector of a country functions more efficiently, the quality of services provided to its citizens will be higher and their price (measured by fiscal expenditures) lower (Panić et al, 2018). In the technical-production sense, efficiency is defined as the production of a certain level of output with minimum possible costs, i.e. the maximum possible output for a given level of production costs, which means that, in order to assess the efficiency of a social entity it is necessary to calculate its costs, results and as a key issues the relationship between costs and results (Majstorović et al., 2020). However, in reality it is not easy to determine whether the cost-benefit ratio is optimal without the existence of an adequate benchmark for comparison. When it comes to individual entities, the average ratio of results and costs for the total activity in which a given entity operates can be used as a benchmark for determining efficiency, and it is possible to take as an benchmark the entity with the most favorable ratio of results and costs within a given activity (Ćemalović, 2016; Ilić, 2019). This approach cannot be applied to the public sector as a whole, given that within the national economy there is no benchmark for comparing results and costs (public sector and private sector efficiencies are not comparable given that the private sector is driven by market profitability). Therefore, the analysis of the public sector of a country as a whole is usually analyzed in comparison with the efficiency of the public sectors of comparable countries. In this case, efficiency would be presented as the ratio between costs and results in one country compared to other countries. If the results in a given country are better, with same or lower costs, it is considered that the country is more efficient (Avakumović, Tešić, Karić, 2021).

Public sector efficiency

An inefficient public sector provides its services at higher social costs than justified, as measured by public expenditure. The implications of an inefficient public sector on a country's macroeconomic performance are negative manifold:

Higher public expenditures must be offset by higher public revenues, which implies higher tax coverage and tax burden on households and private enterprises. Consequently, a greater tax burden is manifested through a

reduction in the current income of taxpayers made up of citizens and the economy (Gajić, 2014; Ivanova, Ristić, 2020).

If the compensation of high public expenditures is postponed for the future, there are high fiscal deficits that accumulate over time and increase the country's public debt, which in the long run financially destabilizes the country and can lead to bankruptcy (Verstraete, 2020; Xing & Yang, 2020).

Another aspect of optimizing the size and structure of the public sector is its effectiveness. Unlike efficiency, which measures the public sector to work in an optimal way, the subject of effectiveness analysis is the efficiency of the public sector in performing social and commercial activities (Đuzelić, 2016). When analyzing the performance of the public sector, one of the things that is desirable to consider is the difference between products and services produced and distributed by public sector units and the end result that these products have on society. For example, in education, the product of the public sector is an education service that can be measured by enrollment rate, average number of students, etc. On the other hand, the final outcome of public sector engagement in education is manifested through general level of student education, which can be measured by student success in standardized international tests (Gajić, 2014).

Conclusion

The public sector represents an asset by which each state acts in the most important areas of joint work and activities of all its citizens. The ultimate goal of the existence of the public sector is to meet the needs of the wider community, i.e. to protect the interests and rights of individuals who make up the community.

As already mentioned, the level of state activity in social and commercial activities varies depending on the political system. In democratic societies, the competencies of the public sector represent a problem of a purely political nature, i.e. it is a product of the political will of the group to which the majority of voters have entrusted their trust in the election process. However, even in countries with longest democratic traditions, various forms of lobbying are present, which is why it is possible for state spending to be allocated even where it is not in the public interest.

Literature

1. Afanasyeva E., Jerow S., Lee S.J. & Modugno M. 2020. Sowing the seeds of financial imbalances: The role of macroeconomic performance. *Journal of Financial Stability*, 100839,

2. Avakumović J., Tešić R., & Karić D. 2021. Menadžment tranzicionim procesima u funkciji održivog razvoja. *Održivi razvoj* 3(1): 7-16.
3. Azofra V., Rodríguez-Sanz J.A. & Velasco P. 2020. The role of macroeconomic factors in the capital structure of European firms: How influential is bank debt?. *International Review of Economics & Finance* 69: 494-514,
4. Gajić, M. Analiza efikasnosti javnog sektora u (post)tranzicijskim zemljama Evrope, 2014. url: <http://libek.org.rs/uploads/2014-10-22-analiza-efikasnosti-javnog-sektora.pdf>.
5. Đokić I. 2018. Economic effects of integrated marketing communications: The case of food products. *Ekonomika poljoprivrede* 65(3): 985-994.
6. Đuzelić, I. Interna revizija u funkciji unapređenja finansijske discipline u javnom sektoru Federacija Bosne i Hercegovine. Magistarski rad. 2016. <http://univerzitetpm.com/wp-content/uploads/2016/11/Ekonomski-fakultet-%C4%90uzeli%C4%87-Ismet.pdf>.
7. Ilić B. 2019. Cena zemlje kao faktor održivog razvoja. *Održivi razvoj* 1(2): 7-16.
8. Ivanova B. & Ristić S. 2020. Akumulacija i koncentracija kapitala. *Akcionarstvo* 26(1): 26-34.
9. Majstorović A., Tasić S., Jovićević P. 2020. Usmerenja za modeliranje sistema interne budžetske revizije. *Akcionarstvo* 26(1): 49-63.
10. Mićović S. & Miletić J. 2019. Poslovni subjekt kao osnova održivosti razvoja. *Održivi razvoj* 1(1): 41-49
11. Mitrović J. Č., & Mitrović V. J. (2019). Promene, izazovi i spremnost zemalja u tranziciji za nove razvojne trendove. *Vojno delo* 71(2): 224-243.
12. Panić, S., Andrejić, M., Milenković, M., Andrejić, S., & Mirčevski, M. 2018. Inovacija menadžmenta u funkciji razvoja. *Vojno delo* 70(2): 394-413.
13. Simić N., Teuta K., Yang J. 2019. Regulatorni instrumenti održivog razvoja. *Održivi razvoj* 1(1): 15-26
14. Čemalović, U. 2016. Usklađivanje pravnog sistema Srbije sa pravnim tekovinama Evropske unije - slučaj životne sredine. *Ekonomika poljoprivrede* 63(3): 891-904.
15. Vigvari, A., Raičević, B., Brnjas, Z. Osnovi državnog budžeta i finansijski poslovi samouprava, Beograd: Evropski pokret u Srbiji. 2003.

16. Verstraete G., Aghezzaf E.H. & Desmet B. 2020. A leading macroeconomic indicators' based framework to automatically generate tactical sales forecasts. *Computers & Industrial Engineering* 139: 106169.
17. RZS. Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica. 2018. url: [http://www.stat.gov.rs/media/3300/2018-05-31-metodoloske-
napomene.pdf](http://www.stat.gov.rs/media/3300/2018-05-31-metodoloske-
napomene.pdf).
18. Xing K. & Yang X. 2020. Predicting default rates by capturing critical transitions in the macroeconomic system. *Finance Research Letters* 32: 101107.
19. [https://www.monstat.org/userfiles/file/GDP/publikacije/INSTITUCIONA
LNI%20SEKTORI_2010-2011_Rev2.pdf](https://www.monstat.org/userfiles/file/GDP/publikacije/INSTITUCIONA
LNI%20SEKTORI_2010-2011_Rev2.pdf).
20. RZS. Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica. 2018. url: [http://www.stat.gov.rs/media/3300/2018-05-31-metodoloske-
napomene.pdf](http://www.stat.gov.rs/media/3300/2018-05-31-metodoloske-
napomene.pdf).

Datum prijema (Date received): 24.08.2021.

Datum prihvatanja (Date accepted): 03.10.2021.